

מוקצה הוא, ואסור בטלטול בשבת.⁽¹⁴⁾

אמר להו רבא עצה, כיצד יוכל הבעל ליתן לה את הגט באופן שלא יטלטל את הגט ממקומו:⁽¹⁵⁾

זילו, לכו ואמרו ליה לבעל, ליקניה ניהלה, שיקנה לאשתו להווא דוכתא, את מקום החדר דיתוב ביה גיטא, שנמצא בו הגט, בקנין חזקה [שהרי קרקע נקנית בקנין חזקה]⁽¹⁶⁾ ותיזל איחי, תלך האשה, ותיחוד

[חולה הנוטה למות] דכתב לה גיטא לדבייתהו לאשתו, בהדי פניא דמעלי שבתא, בערב שבת לפנות ערב, ולא הכפיק למיתביה, לתת לה את הגט לפני שבת.⁽¹³⁾

למחר, בשבת, תקף ליה עלמא, התגבר עליו החולי, וחשש שמא ימות בלי לגרש את אשתו, והיא תזדקק ליבום.

אתו לקמיה דרבא לשאול עצה כיצד יוכל החולה לגרש את אשתו בשבת, שהרי הגט

לגבי קנין מצינו שהקילו בשכיב מרע שקונין ממנו בשבת גם בשאר דברים כדי שלא תטרף דעתו.

ובקרוב נתנאל כתב הטעם שהעדיפו חכמים להתיר קנין בשבת מלהתיר טלטול מוקצה, כי לגבי מוקצה בשעה שמטלטל הגט עדיין לא נעשים הגירושין, אבל לגבי קנין, גיטה ורשותה באין כאחד.

והרשב"א והר"ן כתבו טעם אחר, שבקנין לא מינכרא מילתא, שנראה כנועל ביתו גרידא, מה שאין כן לגבי מוקצה. ומהאי טעמא כתב הרשב"א שלא התירו להקנות בקנין סודר, לפי שכל מה שאפשר למעט בקנינו ממעטים, ועל ידי חזקה לא מוכחא שעושה קנין.

ועוד כתב הרשב"א, שבאופן שאי אפשר על ידי קנין, כגון שהגט מונח ברשות אדם אחר והלה אינו רוצה להשאיל לה מקומו, מתירין לטלטל את הגט וליתנו לה על ידי שליח.

16. ואף על גב דקיימא לן "דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי", ואין צריך קנין, מכל מקום היתה צריכה האשה לעשות קנין בחצר, כי מתנת שכיב מרע אינו קונה אלא לאחר מיתה, והרי היא צריכה לקבל הגט בחיי בעלה. רמב"ן.

והמרדכי תירץ, כי זה שדברי שכיב מרע

13. ראה בפני יהושע שכתב ליישב אמאי לא הוי גט מוקדם שכתבו בערב שבת ונתנו למחר בשבת.

14. הקשה הרשב"א דמאי שנא משאר שטרות שאינם מוקצה בשבת, ותירץ דשאר שטרות ראויין לצור על פי צלוחיתו אבל גט קודם נתינה אינו ראוי לצור על פי צלוחיתו דלגירושין קאי. וכעין זה כתב הרא"ש.

ועוד כתב, שבימינו אפשר שגט אינו מוקצה לפי שראוי ללמוד ממנו הלכות גיטין, אבל בימיהם היו לומדים הלכות רק בעל פה.

והרא"ש הביא מהרשב"ם שלא משום איסור מוקצה הוא, אלא שלא היו יכולין להביאו אצל החולה דרך רשות הרבים.

והקשה על זה, שהרי היה יכול החולה לעשות שליח שיתן שם את הגט.

15. ואף על גב שאסור לגרש בשבת, בשכיב מרע הקילו כדי שלא תפול לפני יבם. אבל איסור מוקצה לא התירו, כיון שאפשר בלא זה, על ידי קנין החצר. תוס' ד"ה ותיזיל עפ"י מהרש"א.

והרא"ש כתב, שיש כאן גם איסור של קנין רשות בשבת, וגם זה התירו בשכיב מרע. וכתב עוד, דניחא טפי לחכמים להתיר איסור קנין בשבת מאיסור מוקצה [שאם היו מתירים איסור מוקצה, לא היו צריכים לעשות קנין בחצר] כי